

BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK MOTİVASYON ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME

Tülay EKİCİ*

Özet

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesinde kullanılacak bir motivasyon ölçeği geliştirmektir. Belli durumlarda, belli amaçlara ulaşılması ve gerekli davranışların yapılabilmesi için organizmayı harekete geçiren, enerji veren, duygusal bir yükselmeye (coşku, istek) neden olan ve davranışları yönlendiren içsel ve itici bir güç olarak tanımlanan motivasyon, diğer derslerde olduğu gibi Bireysel Ses Eğitimi dersinde de öğrencilerin derse ilgisini, öğrenme isteğini, başarısını ve yaratıcılığını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle, öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesi, eğitim sürecinin değerlendirilmesi ve doğru yönlendirilmesi açısından önemli ve gereklidir. Aynı zamanda, standart ölçme araçlarıyla derslerin niteliğinin artırılacağı umulmaktadır. Araştırmada, uzman görüşlerine dayalı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen motivasyon ölçeği için, 5'li Likert tipi ölçek model olarak alınmıştır. Ölçek son biçimiyle, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda öğrenim gören ve Bireysel Ses Eğitimi dersi alan 200 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesi SPSS 15.0 paket programı ile yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.93$ 'tür. Bireysel Ses Eğitimi dersi için geliştirilen motivasyon ölçeğinin, eğitime katkı sağlayacağı, ilgili öğretmenlere, araştırmacılara ve müzik öğretmeni adaylarına yararlı olacağı umulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Bireysel Ses Eğitimi, Motivasyon Ölçeği

MOTIVATION SCALE DEVELOPMENT FOR INDIVIDUAL VOICE TRAINING COURSE

Abstract

The purpose of this research is to develop a motivation scale that could be used in measuring the motivations of prospective music teachers for Individual Voice Training course. Motivation defined as intrinsic and driving force which mobilizes the organism, energizes, invoking an emotional uprising (enthusiasm, desire) and guides behaviors for reaching certain goals and carrying out the necessary acts in certain situations. Also significantly influences the students' concern on course, learning desire, success and creativity in Individual Voice Training course as well as in other courses. Therefore, the measurement of students' motivation for the Individual Voice Training course is important and necessary for the evaluation and correct orientation of the educational process. Also, it is anticipated that the quality of the courses will be increased with the standard measurement tools. In the study, 5-point Likert-type scale was taken as the scale model for the motivation scale developed by the researcher based on expert opinions. The scale, with its recent form, has been applied to 200 students studying in the Music Training Departments of Faculty of Education in İzmir Dokuz Eylül University, Balıkesir University and Aydın Adnan Menderes University and taking the Individual Voice Training Course. Analysis of data obtained was carried out with SPSS 15.0 packaged software. Cronbach's alpha reliability coefficient of the scale is $\alpha = 0.93$. It is expected that motivation scale developed for Individual Voice Training course would contribute to training and benefit to relevant instructors, researchers and prospective music teachers.

Key words: Individual Voice Training, Motivation Scale

* Öğrt. Gör. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı / tulay.ekici@deu.edu.tr

GİRİŞ

Ülkemizde nitelikli müzik eğitiminin gerçekleşmesi, nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesine bağlıdır. Nitelikli bir müzik öğretmeni, öncelikle kendi sesini ve müzikal çalgıları iyi kullanabilen, müzik bilgisi ve kültürü ile donanımlı, estetik duyarlılığı gelişmiş çok yönlü kişidir. Bir müzik öğretmenin en önemli iletişim ve müzikal ifade aracı kendi sesi olduğu için, sesini nasıl kullanacağını ve koruyacağını bilmesi, eğitiminden sorumlu olduğu öğrencilerle etkili iletişim kurması yanında, nitelikli bir müzik eğitimi verebilmesi açısından da oldukça önemlidir. Müzik öğretmeni yetiştirme kapsamında yer alan Bireysel Ses Eğitimi dersinde, müzik öğretmeni adaylarının en temel ve doğal iletişim ve müzikal ifade aracı olan seslerini, en doğru, güzel ve etkili şekilde kullanmalarını sağlamak, sesi doğal haliyle koruyup geliştirmek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, müzik öğretmeni adaylarının “Bireysel Ses Eğitimi” dersine motive olmaları önemlidir. Çünkü öğrencilerin derse ilgisini, öğrenme isteğini, başarısını ve yaratıcılığını önemli ölçüde etkilemektedir.

Motivasyon yani güdülenme, sözcük anlamı olarak; bireyin işinin yönünü, gücünü ve öncelik sırasını belirleyen, iç ya da dış dürtücünün etkisi ile işe ya da öğrenmeye geçme isteği olarak tanımlanmaktadır (Türkçe Sözlük, 1988). Fidan’a (1985) göre motivasyon, belli durumlarda belli amaçlara ulaşılması ve gerekli davranışların yapılabilmesi için organizmayı harekete geçiren, enerji veren, duygusal bir yükselmeye (coşku, istek) neden olan ve davranışları yönlendiren “itici güç”tür (Fidan’dan (1985) aktaran; Özevin, 2006).

İnsan davranışlarının nedenlerine bakıldığında, bireyin davranışa geçme isteğinin, bireyin kendisinden (içsel) ya da çevresinden (dışsal) kaynaklandığı görülmektedir. Mc Clelland’a (1987) göre, bireyin kendisinden kaynaklanan davranışları üç grup değişken belirlemektedir;

- güdüler
- beceri ya da özellik
- bilişsel inançlar, beklentiler, anlayışlar

Bu değişkenler, birbirleriyle etkileşimde bulunarak davranışları belirler (Mc Clelland’dan (1987) aktaran; Açıkgöz, 2003: 203). Güdü, istekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavramdır. Açlık, susuzluk, cinsellik gibi fizyolojik kökenli güdülere “dürtü” adı verilir. İnsanlara özgü başarıma isteği gibi yüksek dürtülere de gereksinme (ihtiyaç) denir. Güdüler, organizmayı uyarır, faaliyete geçirir ve organizmanın davranışını belirli bir amaca doğru yöneltir. Organizmanın davranışında bu iki özellik gözlemlendiği zaman organizmanın güdülenmiş olduğu söylenebilir. Bu bağlamda güdü kavramı, "organizmayı davranışta bulunmaya iten güç" olarak tanımlanabilir (Cüceloğlu, 1991: 230).

Başaran (1982), güdüyü; bireyi bir amaca ulaştırmak için davranışa iten, eyleme geçiren, bireyin davranışlarını güçlendiren, etkinleştiren, yönelten bir iç güç olarak tanımlamaktadır (Başaran’dan (1982) aktaran; Ellez, 2004). Kısaca, organizmanın hareketini başlatan, yönlendiren ve sürdüren güç/durum olarak tanımlanabilen güdü, insan davranışlarını belirleyen önemli özelliklerden biridir. İnsanlar, karşılanmayan gereksinimlerin yarattığı rahatsızlıktan kurtulmak için harekete geçerler ve bu da harekete geçen kişinin güdülenmesi demektir. Güdüler bir kez ortaya çıkıp doyuruldukları zaman tamamen ortadan kalkmazlar, bir süre sonra yeniden ortaya çıkarlar. Buna güdülerin döngüsel olma özellikleri denir. Güdü döngüsü şu şekilde oluşur;

Gereksinme – Uyarılma – Davranış – Doyum (amaç)

Bu döngüye göre; ihtiyaç hissedilir, ihtiyacı gidermeye yönelik davranış oluşur ve ihtiyaç giderilir. Yani, birinci aşamada organizma bir eksiklik hisseder ve bunu ihtiyaç halinde yaşar. Bu ihtiyaç onu harekete geçirir ve organizma ihtiyacı nedeniyle eksikliği gidermek üzere bir davranışta bulunur. Bu davranış, eksikliği ve ihtiyacı giderirse rahatlama evresine girilir. Ancak bu rahatlama evresi son evre değildir, ihtiyacın yeniden hissedilmesine kadar sürer (Bacanlı, 2000: 204; Ercoşkun ve Nalçacı, 2005).

Can'a (1985) göre, tüm insan davranışları belirli amaç ve hedefleri başarmaya yöneliktir. Böyle bir amaca yönelik davranışı, belli bir ihtiyacı tatmin etme isteği nedeniyle. Bu nedenle güdüleme sürecinin başlangıç noktası tatmin edilmemiş ihtiyaçlar olmaktadır (Can'dan (1985) aktaran; Ellez, 2004).

Maslow da, insanın bazı bilinçdışı dürtülerin baskısıyla, içsel gerilimlerini ortadan kaldırmak için davranışta bulunduğu şekilde özetlenebilecek geleneksel psikanalitik görüşe karşı çıkmaktadır. Maslow'a göre, insanın davranışlarına yön veren ve güdüleyen onun gereksinimleridir. Ancak bu gereksinimlerin davranışa yön vermesi, onların tümüyle bilinçli olarak duyumsanmasını gerektirmez. Bu bağlamda, birey acıdan kaçmak ya da hazza yönelmek gibi sığ bir kısır döngü içinde davranışta bulunmaz. Davranış, bireyin otantik özünü üretken biçimde geliştirmeye dönük gereksinimlerinin karmaşık ürünüdür. Ancak bu gereksinimlerin davranış olarak ortaya çıkması için birey tarafından eksiklik olarak algılanması gerekir. Diğer yandan, insanı anlamak ve onunla iletişim kurmak için, onun gereksinim ve beklentilerine duyarlı olmak gerekir. Bu gereksinimler içinde fizyolojik ve güvenlik gereksinimleri olduğu gibi, bağlanma, ait olma, sevilme, kabul görme ve onaylanma gibi sosyal gereksinimler de vardır. Ancak gereksinimler sıra dizini içinde en üstte yer alan amaçlar; kendini gerçekleştirme ve doruk yaşantılara ulaşmadır. Buna göre her organizma kendini gerçekleştirme, tamamlama ve yetkinleştirme amacıyla eylemde bulunur. "İnsan varlığının merkezinde kendini bulur" diyen Maslow, insanın varoluş nedenini, kendini gerçekleştirmek olarak belirtmektedir (Aydın, 2002: 137- 138).

Eğitim açısından ele alındığında, güdü organizmayı belirli tepkilerde bulunmaya ve sonuç olarak bir şeyler öğrenmeye zorlamaktadır. Buna bağlı olarak, motivasyon yani güdülenme, öğrenme için gerekli ön şartlardan biri olmaktadır. Eğitimde, öğrencilere istedik yönde olumlu davranışların kazandırılması amaçlandığından, eğitimciler için değerli olan öğrenme güdüsüdür. Öğrenme güdüsü yüksek olan öğrenciler, öğrenmek için özel bir dikkat ve çaba harcar, bilgi edinmeye, kendilerini geliştirmeye değer verir ve bundan zevk alırlar. Güdülerin davranışlara temel oluşturduğu dikkate alındığında, eğitim alanında önemli ölçüde öğretmenlerin katkılarıyla öğrencilerin motivasyonlarını artırıcı önlemlerin alınmasının gerekli olduğu söylenebilir. Ormrod (1999), motivasyonun, öğrenme ve performansı en az dört yolla etkilediğini belirtmektedir:

- Bireyin enerjisini ve çalışma seviyesini yükseltir.
- Bireyi belirli hedeflere yönlendirir.
- Bireyi belirli faaliyetlere başlamaya yönlendirir ve bu faaliyetlerde devam etmesini sağlar.
- Bireyin öğrenme stratejilerini ve bilişsel sürecini etkiler.

Bilişsel süreç ile anlatılmak istenen; dikkat verme, anlamlı öğrenme, yansıtma anlayışı ve var olan bilgi ile yeni bilgi arasındaki tutarsızlığın tanımlanmasıdır. Diğer bir deyişle, öğrenenin gördüğü, duyduğu ve yaptığı üzerine düşünmesidir. Bu tür bilişsel uğraş, yüksek düzeydeki motivasyonun yararlarından biridir (Ormrod'dan (1999) aktaran; Özevin, 2006). Weiner'a (1992) göre, motivasyonun başlıca göstergeleri şunlardır:

- Seçme: Bireyin ne yapmakta olduğu (neyi seçtiği).
- Beklememe: Fırsat verilince bireyin o davranışı seçmeden önceki bekleme süresi, tereddüt etmeden seçim yapması.
- Yoğunluk: Bireyin o davranış üzerinde ne kadar sıkı çalışıyor olduğu.
- Kararlılık/Azim: O etkinlikte geçirilen sürenin uzunluğu.
- Duygu: O etkinlikten önce ve sonra hissedilenler (Weiner'dan (1992) aktaran; Açıkgöz, 2003: 206).

Newble ve Cannon'a (1989) göre, öğrenci başarısı açısından motivasyon, zekadan daha etkilidir. Yapılan araştırmalar da, motivasyonun öğrenci başarısı üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermektedir. Fignes, Gage ve Berliner, (1984) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, zeka düzeyleri aynı, başarı düzeyleri farklı öğrenciler üzerinde çalışılmış ve bunlardan başarı düzeyleri yüksek olanların motivasyon düzeylerinin de yüksek olduğu ortaya çıkarılmıştır (Newble ve Cannon'dan (1989) aktaran; Açıkgöz, 2003: 204).

Eğitim alanında yaşanan en önemli sorunlardan biri öğrencilerin motivasyonudur. Açıkgöz'e (2003: 267-268) göre, motivasyonun karmaşık bir yapı olması, yani bireyin kendisinden ve çevresinden kaynaklanan çok çeşitli etkenlerden etkileniyor olması bunun nedenlerinden biridir. Motivasyon, öğrencilerin yaşantılarından büyük ölçüde etkilenmektedir ve sonradan kazanılabilir olması nedeniyle değiştirilebilir bir özelliğe sahiptir. Bu bağlamda, özellikle öğretmen, öğrencilerin motivasyonunu yükseltmede etkin bir rol oynayabilir. Çünkü öğretmen, bir öğrencinin yaşamında, özellikle sosyal davranışların öğrenilmesinde önemli modellerden biridir. Bir öğretmenin alanında iyi olması yanında, kişiliği, dış görünümü, konuşması ve davranışları, yaşama ve düşünme biçimi öğrenciler için örnek oluşturmaktadır. Diğer yandan, motivasyonu yüksek olan öğrenciler de, öğretmenlerin motivasyonunu artırmakta, böylece öğretmenler öğrencilerine daha nitelikli eğitim vermeye çalışmaktadırlar.

Eğitimde motivasyonu sağlayan en önemli etkenlerden biri de, çalışmanın gereksinim olarak görülmesidir. Çalışma sonucunda elde edilecek olanlar, önemli bir gereksinim olarak görülürse, kişi bu gereksinimi gidermek için, çalışmayı kendisi isteyecektir. Bu bağlamda, öğrencilerin gereksinimlerinin bilinmesi, onları güdülemede kullanılabilir. Diğer yandan, çalışma sonucunda ulaşılabilecek hedef iyi belirlenirse ve öğrenci bu hedefe ulaşmak istiyorsa, hedefi düşünmesi onu çalışmaya motive edecektir. Maslow'un (1970) kuramında belirtildiği gibi, bilme-anlama, kendini gerçekleştirme gibi gereksinimler karşılandıkça artan gereksinimlerdir (Açıkgöz, 2003: 272).

Çalışma sonucunda, çok istenilen bir şeyi ödül olarak belirlemek motivasyona katkı sağlar. Ancak, dönüt ve ödül, ceza vb. pekiştiricilerin gerektiğinde ve dikkatli kullanılmasına özen gösterilmelidir. Diğer yandan, insanlar, genellikle merak ettikleri ve ilgi çekici buldukları konuları daha hızlı öğrenirler. Buna göre, çalışılacak dersle ilgili öğrenciyi meraklandıracak ve ilgisini çekecek konular da motivasyona katkı sağlayacaktır.

Sınıfların fiziksel yapısı ve koşulları, öğretmenin ders işleme yöntemi, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci ilişkilerinin sağlıklı ve olumlu olması, sınıflarda karşılıklı güvene, sevgiye, anlayışa ve iş birliğine dayalı dostça bir ortamın oluşturulması motivasyon açısından önemlidir. Yanı sıra sürekli değerlendirmenin yapıldığı, sınav korkusunun yaşandığı bir eğitim ortamında, öğrenciler öğrenmek için değil, not almak için çalışacaklarından, öğrencinin bilgiyi anlayarak öğrenmesi ve yaşamına yansıtabilmesine yönelik bir yaklaşımın izlenmesi daha doğru olacaktır. Ayrıca, öğrencilerin yeterlilik duygularının gelişmesine yardım edilmesi, öğrenme sürecinde yer alacak etkinliklerle ilgili karar verme ve seçme şansının tanınması, öğrenme- öğretme süreçlerine yenilik getirilmesi, yalnızca hedeflenen başarının değil, gelişme ve çabanın da ödüllendirilmesi, öğrenciler arası işbirliğinin teşvik edilmesi de motivasyonu yükseltecektir (Açıkgöz, 2003: 267).

Bu açıklamalar ışığında, diğer alanlarda olduğu gibi, eğitim alanında da bireyin derse ilgisi, öğrenme isteği, başarısı ve yaratıcılığında motivasyonun önemli olduğu ve bu alanda yapılacak araştırmalara gereksinim olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesi, eğitim sürecinin değerlendirilmesi ve doğru yönlendirilmesi açısından oldukça önemli ve gereklidir.

Araştırmanın amacı: Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesinde kullanılabilecek bir motivasyon ölçeği geliştirmektir. Bireysel Ses Eğitimi dersi için geliştirilen bu motivasyon ölçeğinin, eğitime katkı sağlayacağı, ilgili eğitimcilerle, araştırmacılara ve müzik öğretmeni adaylarına yararlı olacağı düşünülmekte, aynı zamanda standart ölçme araçlarıyla derslerin niteliğinin artırılacağı umulmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Türkiye’de bulunan Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Bireysel Ses Eğitimi dersi ile sınırlıdır.

Sayıtlar

Araştırma, öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği”ndeki maddeleri gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtmak üzere cevapladıkları sayıtlısına dayanır.

YÖNTEM

Araştırmada ölçek maddelerini oluşturmak amacıyla, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden (78 öğrenci), “Bireysel Ses Eğitimi Dersine Motive Olabilmeniz İçin Beklentileriniz” başlıklı bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Bu kompozisyonlara içerik analizi uygulanmış ve motivasyonla ilgili olduğu düşünülen görüşler saptanmıştır. Seçilmiş olan görüşlerle, önceden geliştirilmiş motivasyon ölçeklerinden (Acat ve Yenilmez, 2004; Özevin, 2006) ve ilgili literatürden de yararlanarak, 54 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Ön deneme uygulamasından sonra, amaca hizmet etmeyen, yeterli güvenilirlik

ve geçerlikte olmayan maddeler atılacağından, olabildiğince fazla madde yazılmasına çalışılmıştır. Ölçek maddeleri oluşturulurken, ifadelerin sade ve anlaşılır olmasına, boş bırakma tepkisi ya da kalıp yargılara dayalı tepkilerden kaçınmak için ölçek maddelerinin yarısının olumlu, yarısının olumsuz ifadelerden oluşturulmasına özen gösterilmiştir.

Motivasyon ölçeği, Likert tipi ölçek model alınarak hazırlanmıştır. Likert tipi ölçekler, bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayanır. Bireyin kendini başkalarından daha çok tanıdığı ve anladığı sayılına dayanan bu teknikte, bireyin hem bu sayıyı karşılayacak içgörüyü sahip olması hem de kendisi hakkındaki bilgileri eksiksiz olarak ve çarpıtmadan vermesi beklenir (Tezbaşaran, 1997: 6-7). Likert tipi ölçek modeline uygun olarak Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersine yönelik motivasyon ölçeğindeki her bir ifade için beş kategori belirlenmiştir. Öğrencilerin, ölçekteki ifadelere katılma derecelerini, “hiç katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “az katılıyorum”, “katılıyorum” ve “çok katılıyorum” kategorilerinden birini seçerek belirtmeleri planlanmıştır. Hazırlanan materyale, ölçeğin amacını, madde sayısını ve cevaplama şeklini belirten bir yönerge yazılmış ve 54 madde bu yönergenin altına sıralanmıştır. Daha sonra ölçeğe içerik geçerliği uygulanmıştır. İçerik geçerliği, uzman görüşlerine göre ölçme aracında bulunan soruların (maddelerin), ölçme amacına uygun olup olmadığının, ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediğinin belirlenmesidir (Karasar, 2002: 151). Ölçek, bu amaçla uzman görüşlerine sunulmuş, beş ses eğitimi uzmanı, üç müzik eğitimi uzmanı, üç psikolojik danışmanlık ve rehberlik eğitimi uzmanı ve bir eğitim bilimi uzmanından alınan görüşler doğrultusunda, madde sayısı 54’den 41’e inmiştir.

Ölçek, son biçimiyle “ölçekteki madde sayısının beş katı” görüşüne uygun olarak (Tavşancıl, 2002: 142), araştırmacı tarafından, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda öğrenim gören 200 öğrenciye uygulanmıştır. Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik 41 maddeden oluşan motivasyon ölçeği Ek 1’de yer almaktadır.

Verilerin çözümlenmesi

Elde edilen verilere, SPSS 15.0 paket programı kullanılarak madde analizi ve faktör analizi yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

41 maddeden oluşan ön deneme formunun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Ön deneme formunun analizi.

n	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı
200	41	0.90

Maddelerin ayırt edicilik gücünün belirlenmesi için, madde-test korelasyonu yapılmıştır. Bu analize göre, bir maddeden alınan puanlarla tüm ölçekten alınan puanlar pozitif yönde ve yeterince yüksek bir korelasyon gösteriyorsa, o madde ayırt edici kabul edilmekte ve nihai

teste alınmaktadır (Erkuş, 2003: 129). Ebel'e göre, madde-test korelasyon katsayısı 0.40 ve daha yüksek değere sahip maddeler, çok iyi ayırt edici maddelerdir; 0.30 ile 0.40 arasındaki maddeler iyi, 0.20 ile 0.30 arasında olan maddeler düzeltilmesi gereken maddelerdir (Erkuş, 2003: 135). Büyüköztürk'e (2002:32) göre de, korelasyon katsayısının, mutlak değer olarak 0.70-1.00 arasında olması, yüksek; 0.70-0.30 arasında olması, orta; 0.30-0.00 arasında olması ise, düşük düzeyde bir ilişki olarak tanımlanabilir. Bu görüşler doğrultusunda, madde analizine göre madde-test korelasyon katsayısı 0.30'un altında olan maddeler ölçekten atılmıştır. Ölçekten atılan maddeler ve değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Madde-test korelasyonu 0.30'dan küçük olan maddelerin değerleri.

Madde Numarası	Madde-Test Korelasyonu
9	0.05
10	0.04
16	0.28
17	0.17
20	0.23
21	0.04
34	0.23
36	0.09
37	0.28
39	0.16

Ön deneme formundaki diğer maddelerin madde-test korelasyon katsayıları 0.31 ile 0.70 arasında değerler almaktadır. Ölçeğin yapı geçerliğinin saptanması amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak, ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir istatistiksel tekniktir. Ölçek maddelerinin faktörlerle olan ilişkisi ise, faktör yük değeri adı verilen katsayı ile açıklanmaktadır. Aynı yapıyı ölçmeyen maddelerin belirlenmesinde faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması iyi bir ölçüdür. Ancak az sayıda madde için bu sınır değer 0.30'a kadar indirilebilmektedir (Büyüköztürk, 2002: 117). Yapılan faktör analizi sonucunda, faktör yük değerleri 0,45'den düşük olan maddeler ölçekten atılmıştır.

Madde analizi ve faktör analizinin Likert ölçeğinde kullanılma nedeni, Likert ölçekleme tekniğinin en önemli konusu olan "tek boyutluluk" özelliğini sağlamak içindir. Tek boyutluluk, bütün maddelerin aynı özelliği ölçmesi anlamına gelmektedir (Tavşancıl, 2002: 148). Faktör analizinde maddelerin tek bir faktörde yüksek yük değerine, diğer faktörlerde ise düşük yük değerlerine sahip olması önemli bir ölçüttür (Büyüköztürk, 2002:118). "BSE Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği" için uygulanan faktör analizinde, ölçek maddelerinin büyük çoğunluğu tek faktörde toplanmıştır. Birinci faktörde toplanan maddelerin faktör yük değerleri Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3: Birinci faktörde toplanan maddelerin faktör yük değerleri.

Madde Numarası	Faktör Yük Değeri	Madde Numarası	Faktör Yük Değeri
1	,76	22	,71
2	,59	23	,62
3	,59	24	,57
4	,72	25	,50
5	,59	26	,48
6	,63	27	,68
7	,75	28	,60
8	,74	29	,55
9		30	,49
10		31	
11	,69	32	
12	,67	33	
13	,45	34	
14	,55	35	,48
15	,68	36	
16		37	
17		38	,45
18	,53	39	
19	,67	40	,58
20		41	,62
21			

Ön deneme formunun analizinde yapılan madde-test korelasyonu ve faktör analizi sonucunda, ölçekten on üç madde atılmış ve nihai ölçekte 28 madde kalmıştır. Kalan maddeler için tekrar analiz yapılarak, madde-test korelasyonlarına ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısına bakılmıştır. Nihai ölçeğin analiz sonuçları, Tablo 4 ve Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 4: Nihai ölçeğin analizi.

n	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı
200	28	0.93

Tablo 5: Nihai ölçekteki maddelerin madde-test korelasyonu sonuçları.

Madde Numarası	Madde-Test Korelasyonu	Madde Numarası	Madde-Test Korelasyonu
1	,72	19	,63
2	,54	22	,67
3	,55	23	,58
4	,68	24	,52
5	,54	25	,46
6	,60	26	,44
7	,72	27	,65
8	,71	28	,57
11	,64	29	,51
12	,64	30	,46
13	,41	35	,44
14	,51	38	,42
15	,64	40	,56
18	,49	41	,58

SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsan davranışlarının temelini oluşturan motivasyon, eğitim alanında bireyin derse ilgisini, öğrenme isteğini, başarısını ve yaratıcılığını önemli ölçüde etkilemektedir. Öğrencilerin motivasyonlarının ölçülmesi ve belli bir öğrenme-öğretme süreci sonunda öğrencilerin motivasyon farklılıklarına bakılması, öğrenme-öğretme sürecinin değerlendirilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi yönünde eğitimcilerle fikir verebilir. Bu bağlamda, eğitimin her alanında olduğu gibi, müzik eğitimi alanında da, motivasyonun ölçülebilmesi için araştırmaların yapılması ve ölçme araçlarının geliştirilmesi yararlı olacaktır.

Bu araştırmada “Bireysel Ses Eğitimi” dersine yönelik bir motivasyon ölçeği geliştirilmiştir. 41 maddeden oluşan öndeneme formunun 200 kişiye uygulanmasından sonra yapılan analizler sonucunda, madde-test korelasyon katsayısı 0,30’dan düşük olan ve faktör analizi sonucunda faktör yük değeri 0,45’den düşük olan maddeler ölçekten atılmıştır. Kalan 28 maddenin analizi sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, “BSE Dersine Yönelik Motivasyon Ölçeği” nin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Geçerliliği ve güvenirliği saptanan bu motivasyon ölçeğinin, eğitim sürecinin değerlendirilmesi ve doğru yönlendirilmesine katkı sağlayarak müzik öğretmeni adaylarının niteliğini artıracığı, BSE dersi öğretim elemanlarına ve araştırmacılara yararlı olacağı umulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Acat, M. B. ve Yenilmez, K. (2004). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeyleri*. (Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi), 53(12).
- Açıkgöz, K. Ü. (2003). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Aydın, A. (2002). *Yaşamın ve Sevginin Anlamı*. İstanbul: Kaya Matbaacılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık,
- Cüceloğlu, D. (1991). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ellez, A.M. (2004). *Etkin Öğrenme, Strateji Kullanımı, Matematik Başarısı, Güdü ve Cinsiyet İlişkileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ercoşkun, M. H. ve Nalçacı, A. (2005). *Öğretimde Psikolojik İhtiyaçların Yeri ve Önemi*. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi Yıl: 2005 Sayı: 11
- Erkuş, A. (2003). *Psikometri Üzerine Yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, No: 24.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Özevin, B. (2006, Nisan). *Oyun, Dans ve Müzik Dersine İlişkin Motivasyon Ölçeği*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Türkçe Sözlük. (1988). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 549

EK 1 BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİ MOTİVASYON ÖLÇEĞİ

Bu ölçek, bir araştırmada kullanılmak üzere “Bireysel Ses Eğitimi” dersine yönelik motivasyonunuzu ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Ölçekte 41 ifade bulunmaktadır. Her bir ifade için uygun gördüğünüz seçeneği (X) koyarak işaretleyiniz.

Ölçek, bilimsel bir çalışmada kullanılacağından, tüm ifadeleri değerlendirmeniz önem taşımaktadır. İsmi bu çalışmada yer almayacaktır. Bu nedenle, ölçek üzerine isminizi yazmanıza gerek yoktur. (Ölçek, önlü arkalı iki sayfadan oluşmaktadır, lütfen sayfayı çeviriniz!)

Katılımlarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Tülay Ekici

Örnek:

1.	Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersine kesinlikle çalışmış olarak gelirim.			1.	X		
----	--	--	--	----	---	--	--

BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİ MOTİVASYON ÖLÇEĞİ		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Az katılıyorum	Katılıyorum	Çok katılıyorum
1.	Bireysel Ses Eğitimi (BSE) dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye istekliyimdir.					
2.	BSE dersinde ses potansiyelim geliştiğini hissetmem derse karşı motivasyonumu artırır.					
3.	BSE dersine kesinlikle çalışmış olarak gelirim.					
4.	Bu dersin olduğu gün sevinçli olurum.					
5.	BSE derslerinden sonra öğrendiklerimi tekrarlamaya çalışırım.					
6.	Zorunlu olmasam bu derse girmek <u>istemem</u> .					
7.	BSE dersi zevkli ve ilgi çekici olduğu için bu derse istikle katılırım.					
8.	BSE dersinde kendimi müzikal olarak ifade edebildiğim için derse karşı motivasyonum artar.					
9.	BSE derslerinin aynı anda 2-3 kişiyle yapılması motivasyonumu <u>olumsuz yönde etkilemektedir</u> .					
10.	BSE dersinin iyi planlanmaması derse karşı <u>isteğimi azaltmaktadır</u> .					
11.	Bireysel ses eğitimine dayalı bilgi ve becerilerim geliştikçe derse karşı motivasyonum artmaktadır.					
12.	Derste öğrendiğim teknikleri pekiştirmek için ders dışı çalışmalarımı istikle yaparım.					
13.	Ses sanatına yönelik CD, DVD vb. almaya çalışırım.					

14.	BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerilerimin artmasına yönelik çaba harcamak <u>çimden gelmez.</u>					
15.	BSE dersine <u>isteksiz gelirim.</u>					
16.	Bu derste, Türkçeye ve Türkçe şarkılara yeterince yer verilmemesi, derse karşı <u>motivasyonumu azaltmaktadır.</u>					
17.	Derse hazırlık çalışmalarının (vücut rahatlığı, solunum ve ses çalışmaları vb.) etkili yapılmaması derse karşı <u>motivasyonumu azaltmaktadır.</u>					
18.	BSE dersinde çalışılan şarkıların eşlikli söylenmesi motivasyonumu artırmaktadır.					
19.	BSE dersine yönelik çalışmalarımızın resital, konser, müzikal vb. etkinliklerle sahnelenmesi motivasyonumu artırmaktadır.					
20.	Derslerde işitsel-görsel materyallerin kullanılmaması, derse karşı <u>motivasyonumu azaltmaktadır.</u>					
21.	Ders saatlerinin ilk ya da son saat olması derse karşı <u>motivasyonumu azaltmaktadır.</u>					
22.	BSE dersinde kazandığım bilgi ve becerileri kullanabileceğimi hissetmem derse karşı motivasyonumu artırmaktadır.					
23.	BSE dersinden sonra kendimi rahatlamış hissedirim.					
24.	BSE dersinin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünmediğim için derse karşı <u>ilgili değilim.</u>					
25.	Fırsat buldukça ses sanatına yönelik ders dışı etkinliklere (resital, konser, opera, müzikal vb.) katılırım.					
26.	BSE dersine yönelik bilgi ve becerileri öğrenmekte ve uygulamakta zorluk yaşadığım için derse karşı <u>motivasyonum düşüktür.</u>					
27.	Bu derse sadece <u>sınıf geçmek için çalışırım.</u>					
28.	BSE dersi ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede, işini bilerek ve seyerek yapan, anlayışlı, sabırlı ve teşvik edici bir eğitmenle çalıştığım için derse karşı istekliyimdir.					
29.	Öğretmenim üzerimde baskı oluşturmadığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.					
30.	Öğretmenim farklı öğretim yöntemleri kullandığı için BSE dersine katılmaya istekliyimdir.					
31.	BSE dersi öğretim elemanlarının bana model oluşturabilecek nitelikte olmaması bu derse karşı <u>motivasyonumu azaltmaktadır.</u>					
32.	BSE dersine yönelik çabalarım sınavlarda adil değerlendirilmediği için derse karşı <u>motivasyonum düşüktür.</u>					
33.	Derslerde birlikte söyleme (düet, trio, quartet vb.) etkinliklerine yer verilmesi derse olan istekliliğimi artırmaktadır.					
34.	Derslerin, her öğrencinin düzeyine, ses özelliklerine ve beğenisine yönelik eserlerin yer aldığı, şarkı söyleme becerisini geliştiren geniş bir repertuarla işlenmemesi derse olan <u>motivasyonumu azaltmaktadır.</u>					
35.	Derslerde çalışılan şarkıların iyi sanatçıların yorumlarıyla dinletilmesi motivasyonumu artırmaktadır.					
36.	BSE dersinde çalışılan şarkılar üzerinde yeterli analizin (dönemi, bestecisi, sözleri ve anlamı, hız ve nüans terimleri, yorumu vb.) yapılmaması <u>motivasyonumu azaltmaktadır.</u>					
37.	BSE derslerinin, yaratıcı bir süreç içinde işlenmemesi derse karşı <u>motivasyonumu azaltmaktadır.</u>					
38.	Workshop, seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesi derse olan ilgimi artırır.					

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 60 Mart - Nisan 2017

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

39.	Bu derste, ses sanatı (insan sesinin tarihçesi, gelişimi, sesin anatomisi ve oluşumu vb.) ve eğitimi hakkında geniş bir bilgiye yer verilmemesi derse olan <u>ilgimi azaltmaktadır.</u>					
40.	Bu alanda iyi sanatçıların tanıtılması derse olan ilgimi artırmaktadır.					
41.	Bu derste aldığım eğitim sayesinde, konuşma ve şarkı söylemede sesimi en iyi şekilde kullanabilirim.					